

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Analiza: Nacionalna glasba – Kaj in koliko? v drugih evropskih državah

Agencija se je, spodbujena (tudi) z odzivi strokovne in zainteresirane javnosti ob zaključevanju nadzornih postopkov nad deleži slovenske glasbe v radijskih programih, kot tudi številnimi medijskimi objavami na to temo, odločila izvesti krajšo primerjalno analizo nacionalnih ureditev (gl. tabelo). V prvi vrsti jo je zanimalo, ali pravni red posamezne države glasbeni kvotni sistem pozna in ali je v njem definiran pojem nacionalne glasbe. V analizi je bilo v zvezi z zgornjima izhodiščema pridobljenih osemnajst odgovorov evropskih držav, tj. njihovih pristojnih regulatorjev, dodatno pa je analiza zajela tudi posamezne posebnosti, ki veljajo v nacionalnih ureditvah držav. Analiza je tako pokazala, da v polovici, tj. devetih evropskih državah poznajo kvotni glasbeni sistem, ki je, ali del materialne zakonodaje ali pa kot programska zaveza vpisan v dovoljenje za izvajanje dejavnosti posameznega izdajatelja. Večinoma so določeni različni deleži glede na to, ali gre za javni servis (razpon 10–40 odstotkov) ali zasebnega izdajatelja (razpon 4,5–40 odstotkov), pri čemer se kot podlaga za izračun v večini primerov upošteva mesečni oziroma letni oddajni čas (v enem primeru tudi dnevni oddajni čas). Posamezne države poznajo tudi dnevne časovne intervale (urna postavka ali delež poslušnosti), v katerih mora biti predvajana nacionalna glasba, v kolikor naj všteta v predpisani delež (kot npr. Francija, Nizozemska, Poljska, Slovaška). Da gredo posamezne države v smer zagotavljanja promocije mlade, neuveljavljene glasbe, lepo kaže (tudi) francoski primer, ki predpisuje dodatno zahtevo po deležu tovrstne glasbe, ki pa je nadalje lahko dosežen izključno z določenim deležem ponovitev posameznih skladb (podobno tudi Nizozemska, Poljska, Slovaška). Pravni red osmih držav, zajetih v analizi, vsebuje tudi definicijo nacionalne glasbe. Ta večinoma temelji na izvoru izvajalca, avtorja ali producenta skladbe in nacionalnem jeziku – nista pa obvezno kumulativno zajeta oba pogoja in mora biti torej večinoma izpolnjen vsaj eden, da skladba všteta v delež nacionalne glasbe (Irska je recimo pobudo za definiranje nacionalne glasbe na temelju izvora prepoznala celo kot zahtevo, ki je v nasprotju z evropskim pravnim redom, zato gre lahko zgolj za temelj kulturnega aspekta – jezika, ki ga danes upošteva pri podeljevanju licenc). Pri vseh analiziranih državah pa je sicer moč zaznati bolj ali manj zakonsko formalizirano težnjo po promociji nacionalne glasbe, h kateri so primarno zavezani predvsem javni servisi, a (manjše) zahteve praviloma veljajo tudi za zasebne izdajatelje. Da gre pri predmetu analize tu za precej živo materijo, ki ji države vedno znova in znova skušajo poiskati najustreznejšo zakonsko ubeseditev (tudi npr. z organizacijo javnih posvetov z izdajatelji in zainteresirano javnostjo), gre zaznati iz večine prejetih odgovorov držav. Iz njih gre namreč razbrati, da večinoma države graduirajo zakonske zahteve, jih vseskozi dopolnjujejo in prilagajajo glede na njihovo smer razvoja ter po potrebi dodajajo nujne izjeme (npr. tematski programi, posamezni časovni intervali, ko je moč predvideti neizpolnitev deleža ipd.). Pri tem imamo v mislih vse od posebnih podpisanih dogovorov o promociji nacionalne glasbe, zagotavljanja pestrosti žanrov in

izvajalcev, upoštevanja s strani izdajateljev *samopredpisanih* deležev zagotavljanja nacionalne glasbe in tudi nudenja oddajnega časa mladim, še neveljavljenim izvajalcem pri podelitvi licenc, pa do predpisovanja dnevni intervalov predvajanja nacionalne glasbe v izogib njenemu predvajanju v nočnem oddajnem času, ko je delež poslušalcev znatno manjši, in jasnih dikcij o nevštevanju glasbenih podlag govornim vložkom v predpisane deleže (npr. Slovaška). Večinoma države izpostavijo *namen* regulacije na tem področju – gre za misijo kulturnega ozaveščanja naroda, in torej odgovornih za predvajanje nacionalne glasbe, katere produkcije naj bi bilo več kot dovolj, medtem ko na drugi strani večkrat premalo ozaveščenosti o pomenu in namenu predvajanja skladb, nacionalnega izvora oziroma v prvi vrsti ohranjanju jezika in kulturne identitete.

Država (regulatorni organ)	Kvotni sistem v pravnem redu (*pogojno v dovoljenju)	Definicija "nacionalne" glasbe – glede na izvor izvajalca, producenta, aranžerja, jezika (dela) pesmi, kulturni izvor
Belgija (CSA)	DA - 4,5 % zasebni izdajatelji, 10 % javni servis (francosko govoreči del) od vse predvajane glasbe na letni ravni.	DA, izpolnitev vsaj enega izmed kriterijev: izvajalec, avtor ali producent mora biti iz Bruslja oz. Valonije – ni omejitev glede jezika.
Danska (Radio and Television Board, Agency for Culture and Palaces)	*DA - najmanj 43 % v letnem oddajnem času glede na vse radijske programe javnega servisa.	DA, glasba v danskem jeziku (ne glede na to, kdo je njen izvajalec in kje je izvajana) in vsa glasba danskih izvajalcev oziroma glasba z njihovim nezanemarljivim deležem.
Estonija (TRA)	*DA - najmanj 25 % v dovoljenju.	DA, glede na produkcijo skladbe (pisec, izvajalec) , ni omejitev glede jezika.
Grčija (NCRT)	NE	NE

Francija (CSA)	DA - 40 % zasebni izdajatelji od vse predvajane glasbe, od tega mora biti vsaj 50 % glasbe mladih, neuveljavljenih ustvarjalcev oziroma novejše produkcije – skladbe morajo biti predvajane v časovnih intervalih s pomembnim deležem poslušalcev + dod. zakonska zahteva iz 2016: če je polovica tega deleža dosežena z desetimi največkrat predvajanimi skladbami, potem naslednje ponovitve ne všteto v delež.	DA , glede na jezik (vsaj polovica skladbe v fr. jeziku).
Irska (BAI)	NE	NE
Litva (RTCL)	NE	NE
Luksemburg (ALIA)	NE	NE
Makedonija (Agency for Audio and Audiovisual Media Services)	DA - 40 % glasbe v makedonščini oziroma manjšinskih jezikih; 50 % v dnevem oddajnem času za javni servis v vsaj enem izmed programov.	DA , glasba v makedonskem/manjšinskem jeziku , ustvarjena s strani makedonskih ustvarjalcev .
Nemčija (DLM)	NE	NE
Nizozemska (CvdM)	DA - 30 % glasbe v nizozemščini med 7. in 19. uro (min. zagotavljanje deleža glasbe v nizozemščini le za komercialne radije, ki svoj program oddajajo preko frekvenc) ter 20 % glasbe ev. izvora med 7. in 19. uro + dod.: vsaj 10 % glasbe, ki všteto v zg. deleža, mora biti mlajše od enega leta.	NE
Norveška (Medietilsynet)	*DA (35-odstotni delež), v dovoljenju.	DA , norveški jezik ali izvajalec.

Poljska (KRRiT)	DA - vsaj 33 % od vse predvajanje vokalne glasbe v mesečnem oddajnem času mora biti v poljskem jeziku; vsaj 60 % glasbe iz tega deleža mora biti predvajano v oddajnem času med 5. in 24. uro + dod.: če je v tem oddajnem času predvajana vokalna skladba mladega, neuveljavljenega izvajalca, debitanta, všteva v delež 200 % (v obdobju največ 18 mesecev od prvega predvajanja).	NE
Slovaška (CBR)	DA - 25 % zasebni izdajatelji, 35 % javni servis od vse predvajane glasbe v mesečnem oddajnem času; v kvoto všteva izključno glasba – brez govornih vložkov – predvajana med 6. in 24. uro + dod.: 20 % zg. deleža mora predstavljati novejša glasba, ki ni starejša od petih let.	DA , glasba v slovaškem jeziku ali glasba, katere vsaj eden izmed tekstopiscev ali glasbenih aranžerjev ima stalno prebivališče na Slovaškem.
Španija-Katalonija (CAC)	NE (širše pod pojmom zaščite katalonskega jezika).	NE
Švedska (MPRT)	NE	NE
Švica (BAKOM, OFCOM, UFCOM)	NE	DA , švicarski producent ali izvajalec, ravno tako tudi skladbe z znatnim švicarskim vložkom .
Velika Britanija (Ofcom)	NE	NE

Tabela: Pregled zakonskih ureditev nacionalne glasbe v evropskih državah